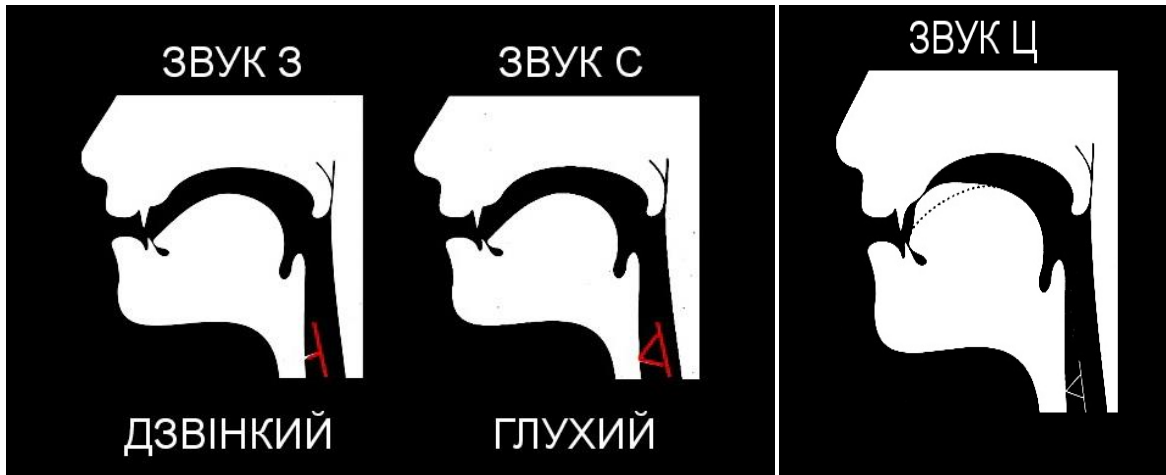

Тема : «Сигматизми свитячих та методика їх подолання»

СЬ..... ЗЬ

Механізм утворення звука [с]:

- губи в посмішці;
- відстань між зубами 1-2 мм;
- кінчик язика впирається в основу нижні рибців;
- спинка язика вигнута, утворює щілину з піднебінням;
- бокові краї язика підняті та притиснуті до верхніх зубів;
- по середині язика утворюється «жолобок»;
- м'яке піднебіння припідняте та притиснуте до задньої стінки глотки;
- голосові зв'язки розімкнені, не вібрують.

Характеристика: приголосний, щілинний, ротовий, передньоязиковий, твердий, глухий.

Механізм утворення звука [с']:

- || -
- передня середня частина язика напружена й при піднята до твердого піднебіння.

Характеристика: приголосний, щілинний, ротовий, передньоязиковий, м'який, глухий.

Механізм утворення звука [з]:

- || -
- голосові зв'язки вібрують

Характеристика: приголосний, щілинний, ротовий, передньоязиковий, твердий, дзвінкий.

Механізм утворення звука [ц]:

- губи в посмішці;
- відстань між зубами 1-2 мм;
- кінчик язика впирається в основу нижні рибців;
- спинка язика вигорблена, утворює змикання з передньою частиною тверд. піднебінням;
- язик приймає положення щілини = [с]
- голосові зв'язки розімкнені, не вібрують.

Звук
[т]

[ц] = [т] + [с] – гра «Потяг»

Характеристика: приголосний, змично-щілинний, ротовий, афrikат, твердий, дзвінкий.

Види порушеної вимови свистячих звуків: сигматизм (відсутність, спотворена вимова) - фонетичний дефект, парасигматизм (заміна, змішування звуків) – фонематичний дефект.

1. Міжзубна вимова – язик при вимові виглядає між зубами. Причини: шкідлива звичка, передній відкритий прикус, макрогლოსія.
2. Призубний сигматизм – язик впирається в різучі краї верхніх та нижніх рибців, виходить тупий звук (с - т, з - д). Причини: аденоїдні розрощення, глибокий закритий прикус.
3. Губно-зубний сигматизм – язик лежить на дні ротової порожнини, не бере участі артикуляції, а нижня зуб піднімається до верхніх рибців (с, ц – ф, з - в). Причини: прогнатія, шкідлива звичка, паретичність м'язів язика.
4. Бічний сигматизм – кінчик язика впирається в краї нижніх рибців, а бічні краї не утворюють змички с верхніми зубами; повітря йде з боків, виникає хлюпаючий звук. Причини: бічний, відкритий прикус, мала під'язикова зв'язка, паретичність лівого/правого країв язика.

5. Носовий сигматизм – язик висувається вглиб рота, вигинається та утворює змичку з піднебінням, повітря йде через ніс. Причини: розщелина твердого/ м'якого піднебіння, ринолалія, вкорочення м'якого піднебіння, парез м'якого піднебіння.
6. Шиплячий стигматизм – кінчик язика відсувається від нижніх різців, спинка піднята та утворює вузьку щілину з твердим піднебінням (с – шь, з - жь). Причини: дефекти нижньої щелепи.

Методика логопедичної роботи:

1. Зазубне положення язика, опора на слуховий аналізатор. Механічна допомога (зонди, палички).
2. Опущення кінчика язика за наслідуванням, механічно.
3. За наслідуванням, з допомогою руки розтягнути губи в посмішці.
4. Домогтися змикання з боків, допомога ортодонта, логопедичний масаж.
5. Відпрацювання мовленнєвого дихання, підйому м'якого піднебіння, масаж, вироблення жолобка; вправи жування, ковтання.
6. Підключення аналізаторів: дзеркала, профілі, показ. Корекція через міжзубну вимову, потім – зазубне положення.